

6. Квятко Т.М. Агроркетинг як складова підвищення ефективності діяльності вітчизняних сільгосп підприємств. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького. Серія "Економічні науки". - Львів: ФОП Корпан Б.І., 2014. Т.16. - №1 (58). Ч.1. С. 213-218.

7. Про виробництво та обіг органічної сільськогосподарської продукції та сировини: Закон України від 03.09.2013 № 425-VII (зі змінами) // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/425-18>.

СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

Овчаренко А. В., студентка 5 курсу факультету Економіки та менеджменту
Попова Ю.М., к.е.н., доцент кафедри Публічне управління та адміністрування

Полтавська державна аграрна академія

Починаючи із 80-х років ХХ століття роль соціально-культурної сфери розглядається як креативна складова розвитку економічного сектору. Спочатку це тлумачилось як отримання конкретного прибутку та залучених коштів, пізніше як менеджмент та маркетинг в культурних організаціях. Після спроб визначити важливість соціально-культурної сфери за допомогою конкретних економічних чинників було вивчено її вплив на економіку міст та територій. Зокрема, поняття «Культура» почало тлумачитись як ресурс змін якості життя шляхом створення додаткової вартості продуктів та територій і покращення умов зайнятості населення [3]. Бум «креативних» або тематичних міст в Європі та США в 1990-х роках є і на сьогодні прикладом того, як соціально-економічні проблеми регенерації міського середовища вирішуються за допомогою культурних стратегій. В даному випадку мова не іде про традиційне генеральне планування міст, коли за основу береться територіальний принцип. Мова іде про культурно-економічне планування, в основі якого ідея розвитку і використання людського та культурного капіталу міста [3].

Центральною проблемою дослідження генезису та розвитку територій як соціально-економічних систем є виявлення комплексу суспільних зв'язків, які мають визначальний вплив на їх розвиток. До особливих форм реалізації суспільних зв'язків відносять суспільну свідомість, духовно-культурні цінності, мову, звичаї, менталітет, релігію, цілі, морально-етичні норми тощо. Вони є надбанням багатьох поколінь людей та узагальнюють їх історичний досвід.

Вплив культури як особливої сфери економічної діяльності на соціально-економічний розвиток територій країни відбувається через формування і розвиток людського потенціалу за допомогою якісного вдосконалення сукупної робочої сили, створення сприятливих умов для праці та відпочинку, розвитку та найкращого застосування здібностей особистості, творчої праці. Все це в свою чергу забезпечує підвищення дієздатності робочої сили і більш високу його економічну віддачу. У сучасних умовах саме людський потенціал та його якісні характеристики визначають траєкторію розвитку суспільства. У той же час специфічною особливістю сфери культури є

культуротворча діяльність, спрямована безпосередньо на формування здібностей та задоволення потреб людей. Так, виконуючи важливу соціальну функцію, культура збагачує внутрішній світ людини, робить його життя змістовним та усвідомленим. Підвищуючи творчий потенціал головної продуктивної сили суспільства, вона виявляє свій вплив на економічні та соціальні процеси. Таким чином, культура в сучасних умовах певною мірою відіграє роль важливого соціального механізму, що забезпечує формування людського капіталу, існування соціальної громади, її особливості визначають специфічність форми самоорганізації людини та соціальної громади, впливають на характер регулювання процесів колективної життєдіяльності [2, с. 8].

Ірина Френкель обґрунтовує підхід щодо планування регіонального або місцевого розвитку, який будується на розумінні культурних ресурсів як сукупності економічних активів, культурного капіталу регіону (міста), що здатні робити прямий та дотичний вклад в економіку [3].

На переконання Євгена Нищука, Міністра культури України, у період докорінного перетворення суспільства на національному, регіональному та місцевому рівнях культура є важливим інструментом розвитку, примирення та консолідації зусиль усіх суспільних груп і всіх спільнот. Окрім цього в наявності регіональні диспропорції розвитку культури, що проявляються в залежності від забезпеченості об'єктами культури, фінансуванням і доступності культурних благ для широких верств населення. Регіональна диференціація витрат на культуру і мистецтво в процентному відношенні від валового регіонального продукту демонструє в останні роки тенденцію до зниження [1]. Важливою складовою стратегії модернізації економіки України на сучасному етапі є перехід від індустріальної та сировинної моделі розвитку до постіндустріальної або креативної, яка базується на використанні людського потенціалу та знань, що є певною базою для розробки та реалізації ідеї для культурно – економічного розвитку. Сировиною креативної економіки є вміння народжувати оригінальні ідеї та перетворювати ці ідеї в економічний капітал та продукт, що продається. Культурні і креативні індустрії мають стратегічний потенціал і сприяють розумному, сталому і комплексному зростанню регіонів та міст. Використання креативних технологій капіталізує міста.

Контент креативної культури є важливою частиною економіки територій. Розробка і експорт в сфері культурного контенту мають наступні переваги для розвитку територій:

- створення об'єктів з високою доданою вартістю за рахунок використання культурного ресурсу;
- сприяння формуванню спеціалізованих ринків в межах України та створенню нових робочих місць;
- створення умов для збільшення пізнаваності національних брендів;
- розвиток туристичного бізнесу.

Більшість малих міст України характеризуються низьким рівнем соціально-економічного розвитку, є депресивними, з низьким рівнем ділової

активності, однак володіють значним туристично-рекреаційним, культурно-історичним і природним потенціалом.

Україна прагне стати частиною Європи, тому не можна залишатись осторонь від процесів, які відбуваються. У світі є багато вдалих прикладів міст, які взяли за основу свого розвитку культурний ресурс, перетворивши індустріальні центри в туристичні. Зокрема, відомим є приклад «Ефект Більбао» як феномен сучасного містобудування, коли інвестиції в мистецтво перевершили очікування. Стрімка трансформація периферійного портового міста зі стану промислового занепаду в процвітаючий фінансовий і туристичний центр за рахунок комплексного перетворення територій з акцентом на яскраві і виразні архітектурні форми, функціональність і екологічність транспортної системи, отримала загальну назву.

Особливістю соціально-культурної сфери є те, що основні результати її діяльності виражаються, як правило, у відкладеному соціальному ефекті і проявляються у збільшенні інтелектуального потенціалу, зміні ціннісних орієнтацій і норм поведінки людини, позначаються на модернізації всього суспільства. Реформа Децентралізації розкриває для громад великі перспективи розвитку. Тому необхідно максимально задіяти соціокультурний потенціал громад для розвитку своїх територій.

Література

1. Нищук Є. Культура України – основа ціннісного та економічного фундаменту держави // Децентралізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/4059>

2. Пінковська Г.В. Роль сфери культури у соціально-економічному розвитку регіонів країни / Г.В. Пінковська // Культура народів Причорномор'я. – 2013. – № 254. – С. 7-12.

3. Френкель І. Культурна економіка – розумна стратегія розвитку громад / І.б.а: веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukr.lb.ua/blog/iryna_frenkel/370379_kulturna_ekonomika-rozumna.html

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПРИКОРДОННИХ ТЕРИТОРІЙ

Онисько Е.М., студентка 3 курсу факультету Управління фінансами та бізнесу
Маліновська О. Я., к.е.н., доцент кафедри економіки та менеджменту

Львівський Національний університет імені Івана Франка

За сучасних умов поштовху євроінтеграційних процесів України, а також подій, що відбуваються на східних кордонах України, зростає роль транскордонного співробітництва, позаяк відкриваються нові можливості і загрози сталого розвитку прикордонних регіонів. Транскордонні процеси сприяють тому, що в межах суміжних прикордонних регіонів поглиблюється взаємодія в економічній, соціальній, науково-технічній, культурно-освітній, екологічній та інших сферах, а також розробляються та втілюються ідентичні чи спільні механізми підвищення конкурентоспроможності прикордонних регіонів у транскордонному просторі. Саме спільні узгоджені дії суб'єктів транскордонного співробітництва в межах їх повноважень, які перебувають під